

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 384/2018-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. januára 2019 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti MEDAKIR, spoločnosť s ručením obmedzeným Streda nad Bodrogom, Kamenecká 2, Streda nad Bodrogom, právne zastúpenej advokátom Mgr. Branislavom Grancom, advokátska kancelária, Kováčska 28, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 690/2000 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 120/2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti MEDAKIR, spoločnosť s ručením obmedzeným Streda nad Bodrogom, na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 690/2000 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 690/2000 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Obchodnej spoločnosti MEDAKIR, spoločnosť s ručením obmedzeným Streda nad Bodrogom, p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Trebišov p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Obchodnej spoločnosti MEDAKIR, spoločnosť s ručením obmedzeným Streda nad Bodrogom, p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 488,13 € (slovom štyristoosemdesiatosem eur a trinásť centov), ktorú je Okresný súd Trebišov p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta Mgr. Branislava Granca, advokátska kancelária, Kováčska 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 384/2018-12 zo 4. septembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť obchodnej spoločnosti MEDAKIR, spoločnosť s ručením obmedzeným Streda nad Bodrogom, Kamenecká 2, Streda nad Bodrogom (ďalej len „s'ťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 690/2000 (pôvodne pod sp. zn. 4 C 355/1998) a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 120/2017.

2. Z obsahu sťažnosti najmä vyplynulo:

«... U odporcu v 1. rade bolo 18 rokov vedené konanie pod sp. zn. 10C/690/2000 o zaplatenie sumy vo výške 94.380,-Sk (3.123,84 €) s príslušenstvom, v ktorom sťažovateľka vystupovala ako žalovaná.

... Odporca v 1. rade v konaní po prvýkrát rozhodol až po 12 rokoch od začatia konania a to rozsudkom sp. zn. 10C/690/2000-235 zo dňa 02.02.2012 v spojení s dopĺňajúcim rozsudkom sp. zn. 10C/690/2000-247 zo dňa 13.04.2012. Voči predmetnému rozsudku podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom odporca v 2. rade rozhodol až po takmer 3 rokoch, uznesením sp. zn. 4Co/146/2012 zo dňa 16.04.2015, ktorým zrušil prvotný rozsudok odporcu v 1. rade a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci odporca v 1. rade rozhodol opätovne rozsudkom sp. zn. 10C/690/2000-283 zo dňa 15.03.2016 (ďalej aj „rozsudok 10C“).

... Proti druhému rozsudku odporcu v 1. rade podala odvolanie sťažovateľka, o ktorom odporca v 2. rade do dnešného dňa nerozhodol.

... Sťažovateľka považuje 18 ročnú dĺžku konania za neprípustnú. Právoplatné neukončenie veci ani po tak nesmierne dlhej dobe vyvoláva u sťažovateľky stav právnej neistoty. Odporca v 1. rade pritom vo veci rozhodol po prvýkrát až po 12 rokoch od začatia súdneho sporu, predmetné rozhodnutie bolo odporcom v 2. rade zrušené a vrátené na ďalšie konanie, čo naznačuje tomu, že odporca v 1. rade aj napriek vykonaniu značného počtu procesných úkonov konal nesústredene a neefektívne. Nakoľko v konaní do dnešného dňa nebolo právoplatne rozhodnuté, sťažovateľka má naďalej pocit, že neefektívnosť v procese rozhodovania pretrváva.

... Ústavný súd SR v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

... Konanie o zaplatenie pôžičky patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov, nevymyká sa bežnej rozhodovacej činnosti, z ktorého dôvodu ju nie je v žiadnom prípade

možné považovať za skutkovo ani právne zložitú vec. Taktiež aj konanie týkajúce sa náhrady mzdy nemožno vo všeobecnosti považovať za skutkovo ani za právne zložitú vec (III. ÚS 134/08). Sťažovateľka poukazuje aj na právny názor, podľa ktorého: „... ani právne či skutkovo náročný spor nesmie trvať neprimerane dlhú dobu. Časový horizont toho, kedy sa účastníkovi konania dostáva konečného rozhodnutia vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou meradiel celkovej spravodlivosti podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Čím je tento časový horizont dlhší, tým viac sa rozostrejujú kontúry spravodlivosti ako v očiach dotknutých účastníkov konania, tak aj vo všeobecnom vnímaní verejnosti a verejnej mienky“ (I. ÚS 688/14). Vyše osemnásťročné čakanie na meritórne rozhodnutie v takto skutkovo a právne jednoduchom spore, je nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdlhavosť už z princípu predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03, II. ÚS 367/2013).

... Takáto dĺžka napadnutého konania v trvaní 18 rokov je v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva účastníka takého konania (resp. strany sporu) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. jeho práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010). Ani správanie účastníkov konania nemôže takúto extrémnu dĺžku konania ospravedlniť (II. ÚS 662/17).

... Nečinnosť odporcu v 1. a 2. rade vyvoláva v sťažovateľke nedôveru v spravodlivosť, pocity bezmocnosti, bezradnosti a neistoty. Nakoľko tieto pocity vyvoláva svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti, sťažovateľka viac neverí, že vo veci bude niekedy definitívne rozhodnuté a že sa k svojim finančným prostriedkom uplatneným v protinávhrhu ešte niekedy aj dostane. Vzhľadom na dlhodobé porušovanie základných ústavných a Európskym Dohovorom garantovaných práv sťažovateľky, nemožno v danom prípade považovať za dostačujúce iba skonštatovanie ich porušenia a prikázanie súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov. Tento 18 rokov trvajúci stav faktickej a právnej neistoty, v ktorom sa v dôsledku takéhoto postupu odporcu v 1. rade a odporcu v 2. rade sťažovateľka nachádza, je pre ňu neakceptovateľný. Z uvedeného dôvodu sťažovateľka považuje za primerané, aby jej v tejto veci bolo priznané finančné

zadosťučinenie vo výške 10.000,- €. Vo vzťahu k výške požadovaného finančného zadosťučinenia sťažovateľka poukazuje na celkovú dobu súdneho konania, jeho skutkovú a právnu nenáročnosť, ako aj priebeh konania.

... Poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby Ústavný súd SR vydal tento nález:

Práva sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru, boli postupom Okresného súdu Trebišov vo veci vedenej pod sp. zn. 10C/690/2000 a postupom Krajského súdu v Košiciach vo veci vedenej pod sp. zn. 2Co 120/2017 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Krajskému súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2Co 120/2017, aby konal bez prietáhov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- €, ktoré sú odporca v 1. rade a odporca v 2. rade povinní zaplatiť sťažovateľke spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odporca v 1. rade nerozdielne nahradiť sťažovateľke trovy konania.»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. 1 SprV 423/2018 z 24. septembra 2018 (ku ktorému bolo pripojené vyjadrenie zákonnej sudkyne), predseda krajského súdu listom sp. zn. 1 SprV 921/2018 zo 16. októbra 2018 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniam okresného súdu a krajského súdu zo 6. decembra 2018.

3.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„... Na Vašu výzvu udávame, že predmet sporu nie je skutkovo ani právne zložitý. Ide o 2 samostatné nároky, a to zaplatenie mzdy a pôžičku. Z obsahu spisu vyplýva, že k prietahom v konaní značnou mierou prispela aj sťažovateľka, ktorá sa viackrát, aj bezdôvodne neustanovila na pojednávanie alebo pojednávanie zmarila, a tak nemožno bez výhrad tvrdiť, že pokiaľ aj vznikli prietahy v konaní, bolo to vždy iba vinou konajúcich súdov.

K prietiahom v konaní došlo v období, keď žalobkyňa navrhla súdu pokračovanie v prerušenom konaní (9.3.2001, následne 16.1.2003) ale súd vo veci pokračoval v konaní až dňa 10.2.2003 kedy určil pojednávanie na 21.3.2003 a následne po odročení tohto pojednávania ďalšie pojednávanie určil až po roku na 24.4.2004, ktoré z technických príčin zrušil.

Je zjavné, že sa vo veci nariaďovali pojednávania priebežne, takmer po mesiaci od odročenia predchádzajúceho pojednávania no ako to vyplýva zo zápisníc z pojednávanií, k odročeniu pojednávanií dochádzalo veľmi často z toho dôvodu, že strany sporu neboli pripravené na pojednávanie, návrhy na dokazovanie prednášali nesústredene, po jednom, osobitne, každý návrh na inom pojednávanií, umelo natáhovali čas a žiadali súd o poskytnutie lehoty na navrhnutie ďalších dôkazov a v tom čase procesnoprávny predpis sudcovskú koncentráciu konania nepoznal, a tak súd im v každom prípade vyhovel. Aj týmto sa konanie predĺžilo ale nebolo to vinou konajúceho súdu.

Konštatujem, že sa konanie vedie od r. 1998 ale napriek tomu nemožno jednoznačne tvrdiť, že príčinou dlhotrvajúceho súdneho konania je výlučne nečinnosť súdu. Konajúci sudca bol k stranám sporu veľmi ústretový, vyhovel každému ich návrhu na dokazovanie, nariaďilo sa aj znalecké dokazovanie, ktoré bolo časovo náročné a aj týmto dokazovaním sa konanie predĺžilo. Nie však vinou súdu.

Je zarážajúce, že ústavnú sťažnosť podáva práve žalovaná, ktorá v priebehu konania opakovane, viackrát (viď prehľad procesných úkon) neúčastou na pojednávanií ignorovala súdny proces, opakovane žiadala o odročenie pojednávania z dôvodu choroby konateľky, pracovnej zahraničnej cesty ňou navrhnutého svedka, na výsluchu ktorého trvala ale aj bezdôvodne zrejme s úmyslom oddialiť rozhodnutie v tejto veci.

Vedenie konania, vykonávanie dokazovania a procesný postup zvolený konajúcou sudkyňou nie je v mojej kompetencii hodnotiť ani komentovať. Každý sudca je nezávislý v rozhodovaní, preto je na ňom aký procesný postup zvolí, ktoré dôkazy vykoná, ktoré nevykoná a zároveň je na ňom aj ich vyhodnotenie pred tým než vo veci rozhodne.

Nemožno opomenúť dlhodobú, nadmernú zaťaženosť všetkých sudcov Okresného súdu Trebišov čo má za následok aj to, že v niektorých prípadoch nie je možné vo veci konať plynule a bez zbytočných prietahov. Je to objektívna skutočnosť, ktorá existuje bez

vôle sudcov nášho súdu, preto sa nemožno tváriť, že tento fakt nemá vplyv na plynulosť konania vo veciach im zvereným.

Na záver udávam, že zákonná sudkyňa JUDr. Edita Pavková je od 9.8.2018 dlhodobo práceneschopná pre závažné ochorenie preto od posledného úkonu /jún 2018/ iné úkony vo veci nevykonala.

V súlade s ust. § 31 ods. 2 z.č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu SR o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Vám zasielam náš spis sp.zn. 6C/145/2015 a podľa ust. § 30 ods. 2 zákona o Ústavnom súde Vám oznamujem, že netrváme na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom v tejto veci.“

3.2 Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení tiež uviedla chronológiu úkonov vykonaných v preskúmanom konaní a ďalej tieto relevantné skutočnosti:

«... V prejednávanej veci som vykonávala procesné úkony pravidelne. Ide o vec skutkovo náročnú, náročnú na dokazovanie. Je potrebné uviesť, že pri odročovaní pojednávanií, vo väčšine prípadov išlo o návrh na odročenie pojednávanií zo strany žalovanej, za účelom doplnenia dokazovania, resp. za účelom písomného vyjadrenia sa k prednesu žalobkyne a jej právneho zástupcu na pojednávaniach. Je treba uviesť, že v záverečnom štádiu konania, žalovaná navrhla vypočuť ako svedka svojho manžela [REDAKOVANÉ], ktorý opakovane, /dva krát po sebe/, sa nezúčastnil pojednávania a žalovaná žiadala pojednávania odročiť, za účelom jeho výsluchu. Vo veci bolo vykonané aj znalecké dokazovanie z oboru písmoznactva. Zo samotnej žiadosti znalkyne, zo dňa 22.11.2010... možno konštatovať, že išlo o náročné dokazovanie /časovú náročnosť písmoznaleckej expertízy/ preto požiadala, vzhľadom na svoju preťaženosť, o zrušenie uznesenia o ustanovení znalca. Uviedla, že z dôvodu zaťaženia nemôže dodržať lehotu stanovenú v uznesení na vypracovanie znaleckého posudku.

OS Trebišov nevyhovel žiadosti znalkyne a uznesenie o ustanovení znalca nezrušil z dôvodu, aby nedochádzalo k zbytočným prieťahom v konaní. Znalkyňa, vzhľadom na náročnú znaleckú expertízu, vo veci podala znalecký posudok, ktorý doručila súdu dňa 23.03.2011.

Nesúhlasím s tvrdeniami sťažovateľky. Sťažovateľka uvádza, že prvýkrát vo veci bol vyhlásený rozsudok po uplynutí 12 rokov od začatia konania. Toto tvrdenie sťažovateľky sa

nezakladá na pravde. Prvýkrát súd vyhlásil v predmetnej veci rozsudok dňa 28.01.2005. Vo veci sa vykonávali a vykonávajú úkony v primeraných lehotách. Ak by som aj pripustila, že niektoré z pojednávani boli odročené, t.j. že úkon bol „neefektívny“, ako to tvrdí sťažovateľka, pojednávania boli odročené práve na jej žiadosť a na žiadosť jej právneho zástupcu, za účelom doplnenia dokazovania, /napr. výsluch svedka [REDACTED], ktorý sa opakovane neustanovoval na pojednávani - jedná sa o manžela konateľky spoločnosti [REDACTED] spol. s r.o., a nepredkladanie listinných dôkazov v lehotách, ktoré stanovil súd. Z prehľadu vyššie uvedených úkonov, ktoré boli vo veci vykonané, z obsahu predmetného spisu, jednoznačne vyplýva, že k zbytočným prietahom v konaní nedošlo.»

3.3 Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení taktiež popísal úkony vykonané v napadnutom konaní na krajskom súde a uviedol tieto podstatné skutočnosti:

„... Z procesných úkonov vykonaných odvolacím súdom jednoznačne vyplýva, že na odvolacom súde nedošlo k prietahom v konaní. V priebehu odvolacieho konania (2Co/120/2017) zomrela pôvodná žalobkyňa, a tak bolo treba zistiť okruh dedičov, a s týmito pokračovať v odvolacom konaní, čo odvolací súd uskutočnil uznesením zo dňa 05.03.2018 sp. zn. 2Co/120/2017.

O odvolaní žalovanej Krajský súd v Košiciach rozhodol rozsudkom zo dňa 19.04.2018.

Podľa nášho skromného názoru, odvolací súd - odvolací senát - prejednal predmetnú vec prednostne, lebo išlo o starú vec.

Do pozornosti ústavného súdu dávame kritérium zložitosti veci. Ide o mimoriadne náročnú vec po skutkovej stránke, čo vyplýva aj z charakteru sporu - spoločné podnikanie [REDACTED] a [REDACTED], prevod obchodného podielu [REDACTED] na [REDACTED], vznik pracovného pomeru [REDACTED] u žalovanej, (ne)vyplácanie mzdy žalovanou žalobkyňu, riešenie sporu medzi pôvodnou žalobkyňou a žalovanou v správnom konaní etc.

... Navrhujeme nevyhovieť sťažnosti sťažovateľky voči postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2Co/120/2017.“

3.4 Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu na uvedené vyjadrenia súdov reagovala takto:

«1. Právne mu zástupcovi sťažovateľky boli doručené vyjadrenia odporcu v 1. a 2. rade k jej sťažnosti zo dňa 16.04.2018, ku ktorým uvádza nasledovné:

2. Sťažovateľka sa v prvom rade Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) ospravedlňuje za oneskorené zaslanie vyjadrenia spôsobené práceneschopnosťou jej právneho zástupcu. V ďalšom sťažovateľka ústavnému súdu oznamuje, že na vykonaní ústneho pojednávania netrvá.

3. Z vyjadrenia odporcu v 1. rade je zrejmé, že v prvom roku odo dňa podania žaloby, tzn. od 26.02.1998 do 27.05.1998 sa pojednávania viackrát neuskutočnili z dôvodu neprítomnosti oboch strán sporu. Súčasný právny zástupca sťažovateľky síce presné dôvody neúčasti oboch strán sporu na pojednávaniach nepozná, no na základe svojej skúsenosti vyslovuje presvedčenie, že sa tak dialo z dôvodu prebiehajúcich mimosúdnych rokovaní. Takýto postup, keď sa strany sporu „rozhybu“ a spoločne si sadnú za rokovací stôl až po podaní žaloby, je celkom bežný, pričom o pravdepodobnosti tohto scenára napovedá fakt, že pojednávani sa nezúčastňovali obe strany sporu.

4. Z vyjadrenia žalovaného v 1. rade je ďalej zrejmé, že od 24.01.2000 sa do 09.10.2004 vo veci konalo neefektívne alebo vôbec - konanie bolo odporcom v 1. rade síce prerušené, no žalobkyňa navrhovala v konaní pokračovať už 09.03.2001, pričom odporca v 1. rade v konaní pokračoval až 10.02.2003, tzn. po takmer dvoch rokoch. Následne sa síce uskutočnil niekoľko pojednávani, no tieto boli opakovane odročené buď bez uvedenia dôvodu alebo bez jeho zaznamenania v spise napriek tomu, že strany sporu navrhovali, aby odporca v 1. rade vo veci rozhodol.

5. Odporca v 1. rade vo veci samej prvýkrát rozhodol až po 6 rokoch na pojednávani konanom 28.01.2005 (v sťažnosti mylne uvedené po 12 rokoch), pričom spis sa mu po definitívnom rozhodnutí odporcu 2. rade v odvolacom konaní vrátil 21.02.2008. V tomto medziobdobí 3 rokov bol spis striedavo u odporcu v 2. rade (odvolacie konanie), resp. bol predčasne predložený odporcovi v 1. rade a následne opäť vrátený odporcovi v 2. rade. Po definitívnom vrátení spisu od odporcu v 2. rade sa u odporcu v 1. rade konalo celkovo 13 pojednávani, ktoré boli odročované z rôznych dôvodov, pričom ani jeden z nich nemožno pričítať priamo sťažovateľke ako dôvod, ktorým by takéto pojednávani zmarila. Odporca v 1. rade po druhý raz vo veci rozhodol doplnujúcim rozsudkom až 13.04.2012, tzn. až po takmer 14 rokoch odo dňa podania žaloby. Skutočnosť, že strany sporu využívali

priestor, ktorý im odporca v 1. rade svojou neefektivitou poskytol (opakované vyjadrenia a návrhy na ďalšie dôkazy a pod.) nie je možné pričítať na ich ťarchu a považovať to za príspevok k celkovej dĺžke konania, nakoľko z ich strany sa predovšetkým jednalo o uplatňovanie procesných práv tak, ako ich upravuje príslušný procesný predpis, resp. ako je tento priestor definovaný samotným súdom.

6. Sťažovateľkou namietané prieťahy v konaní sú pritom zrejmé nielen z vyššie popísanej neefektivity konania, keď sa vo veci konalo nespočetné množstvo pojednávaní, ale aj z takých do očí bijúcich pochybení odporcu v 1. rade, ako je takmer polročné doručovanie rozsudku stranám sporu (bez záznamu v spise o dôvode).

7. Po odvolaní sťažovateľky proti v poradí druhému rozsudku odporcu v 1. rade vo veci samej, opätovne rozhodoval odporca v 2. rade, pričom spis bol odporcovi v 1. rade vrátený 27.04.2015. Tretikrát odporca v 1. rade rozhodol po ďalšom roku rozsudkom z 15.03.2016. Ani toto tretie rozhodnutie odporcu v 1. rade vo veci samej však nebolo právne perfektné, keďže po odvolaní sťažovateľky odporca v 2. rade toto tretie rozhodnutie odporcu v 1. rade opäť(čiastočne) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Konanie tak do dnešného dňa, tzn. takmer 20 rokov odo dňa podania pôvodnej žaloby nie je definitívne skončené.

9. Vo vzťahu k tvrdeniu odporcu v 1. rade, podľa ktorého prieťahy v konaní vznikli spoluzavinením sťažovateľky, sťažovateľka uvádza, že toto tvrdenie nie je na mieste. Predstava, že vo vyše 20 rokov trvajúcim konaní, v rámci ktorého je vytyčených nespočetné množstvo pojednávaní, nedôjde k zmareniu ani len jedného pojednávania na strane ktoréhokoľvek zo strany sporu je nereálna. Štatutárna zástupkyňa sťažovateľky je človekom rovnako ako zákonná sudkyňa, svedkovia a znalci. Aj v jej prípade sa môže stať, že v tak dlhom časovom úseku a pri takom počte úkonov vyskytne choroba, dovolenka, resp. iná nepredvídateľná okolnosť. Práve naopak, sťažovateľka sa konaniu nikdy nebránila a nevyhýbala (ako je to častokrát u iných žalovaných strán sporu), pričom neefektivita odporcu v 1. rade v podobe neschopnosti pol roka doručiť rozsudok stranám sporu, opakovanom vytyčovaní a odročovaní pojednávaní, presúvaní spisu medzi ním a odporcom v 2. rade, resp. jeho celková nečinnosť je nepochybniteľná.

10. Sťažovateľka nesúhlasí s tvrdením odporcu v 1. rade aj z toho dôvodu, že k prieťahom v konaní nedošlo len z dôvodu jeho preukázateľnej nečinnosti v určitých

úsekoch konania, ale aj (najmä) z dôvodu jeho neefektívnosti pri vedení civilného sporového konania ako takého. Aj za účinnosti predchádzajúceho procesného kódexu odporca v 1. rade disponoval dostatkom prostriedkov na zabezpečenie rýchlosti a hospodárnosti civilného sporového konania, pričom z predloženého vyjadrenia odporcu v 1. rade, resp. z celkovej 20 ročnej dĺžky konania je zrejmé, že tieto nevyužil buď vôbec alebo len vo veľmi obmedzenej miere.

11. Vo vzťahu k vyjadreniu odporcu v 2. rade sťažovateľka uvádza, že tento sa vo svojom vyjadrení obmedzuje na v poradí tretie odvolacie konanie, no opomína predchádzajúce dve odvolacie konania. V prvom prípade iniciovanom odvolaním žalobkyne (04.11.2005 – 21.02.2008), odporca v 2. rade rozhodoval 2 a pol roka aj z toho dôvodu, že pochybil, keď o odvolaní žalobkyne nerozhodol v celom rozsahu a v druhom prípade iniciovanom sťažovateľkou (07.09.2012 – 27.04.2015), odporca v 2. rade rozhodoval opäť takmer 2 a pol roka. Odporca v 2. rade tak k celkovým prieťahom v 20 ročnej histórii prejednávaného prípadu prispel 5 rokmi, pričom jeho objektívna vyťaženosť a celková náročnosť prípadu mohla ospravedlniť možno polovicu daného času.

12. Vo vzťahu k vyjadreniam odporcov v 1. a 2. rade sťažovateľka záverom uvádza, že v pomyselnom trojuholníku žalobca, žalovaný, všeobecný súd, žalovaná nedisponuje žalobným návrhom (na rozdiel od žalobcu) a nevedie ani samotné sporové konanie. Tvrdenia odporcu v 1. rade o tom, ako za 20 ročné prieťahy v konaní môže predovšetkým sťažovateľka, že odporca v 1. rade bol k stranám sporu nesmierne zhovievavý a poskytoval im nadštandardný priestor na ich vyjadrenia a navrhovanie dôkazov, sú evidentnou snahou odporcu v 1. rade odvieť pozornosť od podstaty veci spočívajúcej v elementárnom zlyhaní pri plnení si jeho povinnosti zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, aby ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu bola rýchla a účinná a netrvala dve desaťročia.

13. Vzhľadom na to, že dĺžka konania je v danom prípade z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva, sťažovateľa na podanej sťažnosti trvá v celom rozsahu. Pre prípad, ak by ústavný súd sťažnosti sťažovateľky vyhovel, sťažovateľka vyčísluje trovy právneho zastúpenia nasledovne: Úkony právnej služby: 1. Prevzatie a príprava zastúpenia: Režijný paušál v roku 2018: Tarifná odmena a režijný paušál: 147,33 € 9,21 € 162,71 € 2. Písomné podanie na súd: Režijný paušál v roku 2018: Tarifná odmena a režijný paušál: 147,33 €

9,21 € 162,71 € 3. *Písomné podanie na súd: Režijný paušál v roku 2018: Tarifná odmena a režijný paušál: 153,50 € 9,21 € 162,71 € Spolu: 488,13 €.*»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

5. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu (ktorý si ústavný súd zapožičal) ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 10 C 690/2000 a na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 2 Co 120/2017:

Dňa 26. februára 1998 bol okresnému súdu doručený žalobný návrh (pôvodne) „o vyplatenie mzdy vo výške 30 000 Sk“ a tento nárok sa po úpravách žalobného petitu ustálil v návrhu „o zaplatenie sumy vo výške 94.380,- Sk (3.123,84 €) s príslušenstvom“. Žalobcom v predmetnej veci bola pôvodne [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalobkyňa“) a neskôr [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalobcovia“), pričom žalovaným je sťažovateľka. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 4 C 355/1998 a pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyni JUDr. Edite Pavkovej.

Dňa 3. apríla 1998 bol vyrubený súdny poplatok za podanú žalobu.

Dňa 27. mája 1998 bol určený prvý termín pojednávania na 23. jún 1998, ktoré však bolo odročené z dôvodu neprítomnosti strán sporu a doručenia protinávrhu sťažovateľky na vyjadrenie žalobkyni.

Dňa 19. januára 1999 bol určený termín pojednávania na 4. február 1999, na ktoré sa opäť nedostavili strany sporu, a tak bolo pojednávanie odročené na neurčito.

Dňa 4. februára 1999 žalobkyňa požiadala o rozšírenie žaloby na sumu 97 000 Sk, z ktorej sumu 30 000 Sk požaduje z titulu nezaplatenej mzdy a sumu 67 000 Sk z titulu pôžičky.

Dňa 6. júla 1999 bol určený termín pojednávania na 17. august 1999, ktoré bolo opäť odročené z dôvodu neprítomnosti strán sporu.

Dňa 21. septembra 1999 súd určil pojednávanie na 14. október 1999, na ktorom sa prvýkrát pojednávalo a ktoré sa odročilo na 21. október 1999, avšak toto pojednávanie sa neuskutočnilo z dôvodu na strane sťažovateľky.

Dňa 24. januára 2000 súd určil pojednávanie na 2. marec 2000, na ktorom došlo k čiastočnému späťvzatiu žaloby, a tak súd uznesením č. k. 4 C 355/1998-41 z 2. marca 2000 čiastočne zastavil konanie o sumu 2 620 Sk a v prevyšujúcej časti konanie o sumu 94 380 Sk s prísl. vylúčil na samostatné konanie pod sp. zn. 10 C 690/2000. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 5. apríla 2000.

Dňa 10. augusta 2000 okresný súd nariadil termín pojednávania na 21. september 2000, na ktorom okresný súd uznesením č. k. 10 C 690/2000-25 prerušil konanie do právoplatnosti rozhodnutia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 3536/2000 A zo 4. septembra 2000.

Dňa 9. marca 2001 bol okresnému súdu doručený návrh žalobkyne na pokračovanie v konaní.

Dňa 16. januára 2003 bolo okresnému súdu doručené ďalšie podanie žalobkyne, ktorým navrhuje pokračovanie v konaní, keďže súd bol nečinný.

Dňa 10. februára 2003 okresný súd určil termín pojednávania na 21. marec 2003, ktoré bolo odročené pre účely ďalšieho dokazovania (pre účely vyžiadania správy z poisťovne o preplatení sumy pre [REDAKOVANÉ] za poskytnutie zdravotníckej služby, ktorú vykonávala bez licencie).

Dňa 5. marca 2004 bol určený ďalší termín pojednávania na 24. apríl 2004, ktoré sa z technických príčin neuskutočnilo.

Dňa 24. mája 2004 bol určený termín pojednávania na 3. september 2004.

Dňa 26. augusta 2004 bolo okresnému súdu doručené oznámenie, ktorým [REDAKOVANÉ] oznámil súdu, že splnomocnením z 24. augusta 2004 ho splnomocnila zastupovaním v predmetnej právnej veci žalobkyňa a zároveň odvolala splnomocnenie [REDAKOVANÉ]. Z dôvodu oboznámenia sa so spisovým materiálom požiadal [REDAKOVANÉ] o odročenie pojednávania naplánovaného na 3. september 2004.

Dňa 3. septembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na 15. október 2004 bez uvedenia dôvodu, hoci strany sporu navrhli vo veci rozhodnúť.

Dňa 14. októbra 2004 bol zrušený termín pojednávania určený na 15. október 2004 bez uvedenia dôvodu v spise.

Dňa 9. decembra 2004 okresný súd určil termín pojednávania na 28. január 2005.

Dňa 28. januára 2005 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd rozsudkom č. k. 10 C 690/2000-67 žalobu o zaplatenie mzdy vo výške 27 380 Sk zamietol a nárok žalobkyne na zaplatenie pôžičky vo výške 67 000 Sk s prísl. vylúčil na samostatné konanie.

Dňa 30. septembra 2005 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalobkyne proti uvedenému rozsudku.

Dňa 21. novembra 2005 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne.

Dňa 30. apríla 2007 krajský súd uznesením č. k. 4 Co 407/2005-79 zrušil rozsudok okresného súdu z 28. januára 2005 v jeho napadnutej zamietajúcej časti a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Dňa 15. júna 2007 bol spis vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 17. augusta 2007 okresný súd určil termín pojednávania na 21. september 2007, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 3. októbra 2007 okresný súd určil termín pojednávania na 23. november 2007.

Dňa 23. novembra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré okresný súd odročil pre účely ďalšieho dokazovania (sťažovateľka žiadala pojednávanie odročiť pre účely pripojenia spisu Okresného súdu Trebišov sp. zn. 5 C 1210/97 a z dôvodu, že k písomnému vyjadreniu žalobkyne sa vyjadrí písomnou formou).

Dňa 18. decembra 2007 bol spis doručený opäť krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne z dôvodu, že právny zástupca žalobkyne tvrdil, že krajský súd uznesením č. k. 4 Co 407/2005-79 z 30. apríla 2007 nerozhodol o odvolaní žalobkyne v celom rozsahu.

Dňa 24. januára 2008 krajský súd uznesením č. k. 4 Co 327/2007-106 odmietol odvolanie žalobkyne v časti týkajúcej sa vylúčenia návrhu na samostatné konanie.

Dňa 21. februára 2008 bol spis vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 18. marca 2008 okresný súd určil termín pojednávania na 7. apríl 2008.

Dňa 7. apríla 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na neurčito pre účely ďalšieho dokazovania (žalobkyňa navrhla vypočuť svedka [REDACTED]).

Dňa 15. apríla 2008 okresný súd určil termín pojednávania na 12. máj 2008.

Dňa 12. mája 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na neurčito pre účely vyžiadania potvrdenia zo Všeobecnej zdravotnej poisťovne.

Dňa 11. júna 2008 okresný súd určil termín pojednávania na 19. september 2008.

Dňa 19. septembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré okresný súd odročil na neurčito pre účely výsluchu svedka [REDACTED].

Dňa 1. októbra 2008 okresný súd určil termín pojednávania na 10. november 2008.

Dňa 10. novembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vypočutý svedok [REDACTED]. Súd odročil pojednávanie na 1. december 2008 pre účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 1. decembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na neurčito pre účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 19. februára 2009 okresný súd určil termín pojednávania na 27. marec 2009.

Dňa 27. marca 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil pre účely výsluchu svedka navrhnutého sťažovateľkou (mal byť vypočutý manžel konateľky sťažovateľky [REDACTED]).

Dňa 2. apríla 2009 okresný súd určil termín pojednávania na 22. máj 2009.

Dňa 22. mája 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na neurčito pre účely výsluchu svedka [REDACTED], ktorý sa na pojednávanie nedostavil.

Dňa 16. júna 2009 okresný súd nariadil termín pojednávania na 25. september 2009.

Dňa 22. septembra 2009 okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 25. september 2009, a to z toho dôvodu, že 18. septembra 2009 telefonicky ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní predvolaný svedok [REDACTED] (ospravedlnenie z dôvodu, že 25. septembra 2009 bude služobne odcestovaný v zahraničí).

Dňa 22. septembra 2009 okresný súd určil termín pojednávania na 9. október 2009.

Dňa 9. októbra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vypočutý svedok [REDACTED]. Pojednávanie bolo odročené pre účely doplnenia dokazovania (sťažovateľka navrhla odročiť pojednávanie pre účely pripojenia spisu sp. zn. 5 C 1210/97).

Dňa 20. januára 2010 okresný súd nariadil termín pojednávania na 12. marec 2010.

Dňa 11. marca 2010 okresný súd odročil pojednávanie nariadené na 12. marec 2010 na neurčito z dôvodu žiadosti právneho zástupcu žalobkyne.

Dňa 8. apríla 2010 okresný súd určil termín pojednávania na 13. máj 2010.

Dňa 13. mája 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil pre účely znaleckého dokazovania z odboru grafológie.

Dňa 5. novembra 2010 okresný súd uznesením č. k. 10 C 690/2000-197 ustanovil súdnu znalkyňu [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „znalkyňa“) z odboru písmostnalectva a nariadil jej vykonať znalecké dokazovanie.

Dňa 29. novembra 2010 bolo okresnému súdu doručené podanie, ktorým znalkyňa žiadala o zrušenie uznesenia z 5. novembra 2010 z dôvodu, že nemôže dodržať lehotu stanovenú v uznesení na vypracovanie znaleckého posudku vzhľadom na časovú náročnosť písmostnalectvej expertízy (súd žiadosti znalkyne nevyhovel).

Dňa 23. marca 2011 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok č. 14/2011 vo veci sp. zn. 10 C 690/2000 od znalkyne [REDACTED] [REDACTED].

Dňa 13. mája 2011 okresný súd určil termín pojednávania na 8. júl 2011.

Dňa 24. mája 2011 okresný súd uznesením č. k. 10 C 690/2000-216 rozhodol o znalečnom pre znalkyňu.

Dňa 8. júla 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na neurčito pre účely vyhodnotenia vykonaného dokazovania.

Dňa 19. októbra 2011 okresný súd určil termín pojednávania na 20. január 2012.

Dňa 20. januára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd vyhlásil dokazovanie za skončené a pojednávanie sa odročilo na 2. február 2012 pre účely vyhodnotenia dôkazov a vyhlásenia rozhodnutia.

Dňa 20. januára 2012 okresný súd uznesením č. k. 10 C 690/2000-229a spojil na spoločné konanie zaplatenie pôžičky vo výške 2 224 € s návrhom na zaplatenie mzdy.

Dňa 2. februára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd rozsudkom č. k. 10 C 690/2000-235 zamietol žalobu žalobkyne a vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným rozhodnutím.

Dňa 29. marca 2012 okresný súd určil termín pojednávania na 13. apríl 2012 pre účely vyhlásenia dopĺňacieho rozsudku.

Dňa 13. apríla 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd dopĺňacím rozsudkom č. k. 10 C 690/2000-247 protinávrh sťažovateľky o zaplatenie sumy 1 533,69 € vylúčil na samostatné konanie.

Dňa 3. augusta 2012 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalobkyne proti rozsudku okresného súdu z 2. februára 2012 a proti dopĺňaciemu rozsudku okresného súdu z 13. apríla 2012.

Dňa 11. septembra 2012 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne.

Dňa 16. apríla 2015 krajský súd uznesením č. k. 4 Co 46/2012-260 zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bol návrh žalobkyne zamietnutý, a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a zároveň odmietol odvolanie proti výroku, ktorým bol protinávrh sťažovateľky na zaplatenie sumy 1 533,69 € vylúčený na samostatné konanie.

Dňa 27. apríla 2015 bol spis vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 22. júla 2015 okresný súd nariadil termín pojednávania na 21. september 2015.

Dňa 21. septembra 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na neurčito pre účely doplnenia dokazovania (pre účely vyšpecifikovania sumy 1 533,69 € sťažovateľkou, ktorú si uplatňuje ako protinávrh).

Dňa 5. februára 2016 okresný súd nariadil termín pojednávania na 15. marec 2016.

Dňa 15. marca 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 690/2000-283 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 3 132,84 € so 17,6 % úrokom z omeškania ročne od 10. decembra 1997 do zaplatenia a protinávrh sťažovateľky o zaplatenie sumy 1 533,69 € s prísl. vylúčil na samostatné konanie.

Dňa 1. júna 2016 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu z 15. marca 2016.

Dňa 17. októbra 2016 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky.

Dňa 19. októbra 2016 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 444/2016-309 vrátil vec okresnému súdu, pretože mu okresný súd predložil neúplné odvolanie.

Dňa 25. októbra 2016 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 10. novembra 2016 okresný súd uznesením č. k. 10 C 690/2000-311 vyzval sťažovateľku na odstránenie vád a na doplnenie svojho odvolania o chýbajúce náležitosti.

Dňa 30. novembra 2016 bolo okresnému súdu doručené doplnené odvolanie sťažovateľky.

Dňa 25. januára 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalobkyne k odvolaniu sťažovateľky.

Dňa 6. apríla 2017 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky.

Dňa 14. decembra 2017 bola krajskému súdu doručená žiadosť, aby v konaní pokračoval s [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako stranami sporu, a to na strane žalobcov (18. augusta 2017 pôvodná žalobkyňa [REDAKOVANÉ] zomrela).

Dňa 5. marca 2018 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 120/2017-335 rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi žalobkyne, ktorá zomrela (dedičia – [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], teda žalobcovia).

Dňa 19. apríla 2018 krajský súd rozsudkom č. k. 2 Co 120/2017-341 potvrdil rozsudok okresného súdu v časti napadnutého výroku, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť sumu 3 132,84 €, zrušil rozsudok v časti výroku úroku z omeškania a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, zároveň odmietol odvolanie proti výroku rozsudku, ktorým bol protinávrh sťažovateľky vylúčený na samostatné konanie.

Dňa 21. mája 2018 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 15. júna 2018 bolo okresnému súdu doručené podanie žalobcov, ktorým kapitalizovali nárok na úroky z omeškania.

Dňa 18. júna 2018 okresný súd uznesením č. k. 10 C 690/2000-354 vyzval sťažovateľku na vyjadrenie sa k podaniu žalobcov z 15. júna 2018 týkajúcemu sa kapitalizácie nárokov na úroky z omeškania.

III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní „o zaplatenie sumy vo výške 94.380,-Sk (3.123,84 €) s príslušenstvom“ vedenom pod sp. zn. 10 C 690/2000 a postupom krajského súdu „v odvolacom“ konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 120/2017 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky (ako žalovanej) na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7.1 Uvedeným spôsobom bol predmet tohto konania pred ústavným súdom vymedzený uznesením o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Právny zástupca sťažovateľky sa napriek tomu vo svojom vyjadrení zo 6. decembra 2018 domáha aj toho, aby ústavný súd preskúmal „predchádzajúce dve odvolacie konania“ krajského súdu. Avšak vzhľadom

na predmet konania vymedzeného sťažnosťou sťažovateľky a uznesením ústavného súdu o jej prijatí na ďalšie konanie sa ústavný súd nemohol týmito návrhmi sťažovateľky zaoberať. Ústavný súd už vo svojej judikatúre uviedol, že zvláštnosť konania pred ústavným súdom vyplývajúca z toho, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh (sťažnosť) neodloží alebo neodmietne, prijme ho podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie „v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu“, vylučuje možnosť navrhovateľa (sťažovateľa) meniť návrh na začatie konania (napr. I. ÚS 36/02, I. ÚS 109/02). Ústavný súd sa preto nezaoberal uvedenými rozšírenými námietkami (návrhmi) sťažovateľky proti postupu krajského súdu.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho

význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

10.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní bolo po skutkovej stránke zložitejšie už aj vzhľadom na potrebu znaleckého dokazovania. Napriek tomu však neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub zložitosti veci, hoci na uvedenú okolnosť nemohol neprihliadať pri určení primeraného zadosťučinenia. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

10.2 Pokiaľ ide tiež o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka odvolacieho konania vedeného *pred krajským súdom*, podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci. Napokon skutočnosť, že by napadnutá vec bola fakticky alebo právne zložitá, netvrdil ani predseda krajského súdu.

11. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky (jej zástupcov) v konaní pred okresným súdom v preskúmvanej veci, treba poukázať predovšetkým na to, že ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod II/5 tohto nálezu), k predĺženiu tohto konania prispela aj samotná sťažovateľka, resp. jej právny zástupca (čo treba zohľadniť na vrub sťažovateľke) tým, že opakovane požiadali o odročenie nariadených pojednávaní (23. júna 1998, 4. februára 1999, 6. júla 1999 a 21. októbra 1999), pričom ich neúčast' aj ospravedlnili, avšak predĺženie z podobných dôvodov nemožno pričítať na vrub konajúcemu súdu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v určitom štádiu konania svojím postupom v podstate sama znemožnila okresnému súdu plynulo konať v danej občianskoprávnej veci.

11.1 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanom konaní pred krajským súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 120/2017, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom odvolacom konaní k zbytočným priesťahom.

12. V ďalšom sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 690/2000 a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania od podania žaloby (pôvodne pod sp. zn. 4 C 355/1998), teda takmer *dvadsať rokov*, je už samo osebe neprimerané, aj keď sa predmetný spis približne štyri a pol roka nachádzal na krajskom súde a toto obdobie nemožno pričítať na vrub okresnému súdu.

Okresný súd však bol bez akýchkoľvek dôvodov v danej veci opakovane nečinný minimálne od 23. júna 1998 do 19. januára 1999 (*sedem mesiacov*), od 9. marca 2001 do 10. februára 2003 (*jeden rok a jedenásť mesiacov*) a od 21. marca 2003 do 5. marca 2004 (*jeden rok*). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedliteľná, pretože počas viac ako tri a pol roka okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako žalovaná strana v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Na „*nadmernú zaťaženosť*“ sudcov okresného súdu, na ktorú v danej veci poukázal aj predseda okresného súdu, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. sp. zn. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa pre tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného

v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

13. Vnadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

14. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 120/2017 a konštatuje, že posudzované konanie sa na krajskom súde začalo 6. apríla 2017 a 19. apríla 2018 bolo skončené rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 120/2017-341, teda napadnuté konanie pred krajským súdom trvalo jeden rok.

Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

Postup krajského súdu v napadnutom konaní nebol poznačený zbytočnými prietahmi, hoci vzhľadom na celkové trvanie predmetného konania by sa vyžadovalo aj rozhodovanie o odvolaní v kratšom časovom období, avšak postup krajského súdu sa skutočne nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že nebolo možné z hľadiska komplexného posúdenia inkriminovaného konania považovať postup krajského súdu v ňom za porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných

prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 5.

15. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať od všeobecných súdov spoločne a nerozdielne finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, najmä z dôvodu, že „Právoplatné neukončenie veci ani po tak nesmierne dlhej dobe vyvoláva u sťažovateľky stav právnej neistoty.“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 dohovoru vo vzťahu k okresnému súdu nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, ako aj neobvyklú dĺžku napadnutého konania považuje za primerané vo vzťahu k okresnému súdu vo výške 3 000 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (napr. II. ÚS 67/03).

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

16. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri účelne vykonané úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 9. marca 2018, podanie sťažnosti zo 16. apríla 2018 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu

a krajského súdu zo 6. decembra 2018). Za tri úkony vykonané v roku 2018 patrí odmena v sume trikrát po 153,50 € a režijný paušál v sume trikrát po 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia pre sťažovateľku predstavujú celkove sumu 488,13 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

17. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2019